

A partir de la seva recerca Münch conclou que el particular desenvolupament que va tenir lloc a Catalunya durant els anys noranta va marcar el seu procés d'alfabetització social fins avui. Lluny de ser aquest un procés unidimensional, atribuïble només a la política lingüística i als seus actors, mitjançant l'establiment de mesures concretes, el dinàmic marc de canvis socials i comunicatius en què va tenir lloc va aportar un element clau per a l'èxit de l'empresa, que va ser la motivació dels parlants.

L'experiència catalana demostra que l'adquisició de la competència escrita d'una llengua no només és important *per se*, sinó pel fet que condueix indirectament a l'èxit dels processos d'alfabetització social, ja que ofereix a les persones perspec-

tives que afegeixen un valor concret a la competència escrita que acaben d'adquirir. La probabilitat de sucès associada a l'èxit econòmic aparellat amb la identificació amb una llengua i la seva cultura constitueix un important estímul en els processos d'alfabetització.

Segons l'autor, l'èxit aconseguit a Catalunya amb aquest procés d'alfabetització social pot servir d'exemple a altres societats europees en èpoques d'arribada d'importants fluxos migratoris, moment en què l'alfabetització d'adults pren una important significació, sobretot si existeix la voluntat d'integrar culturalment i lingüística els immigrants en la societat d'acollida.

Elena HEIDPRIEM

Curs de llenguatge jurídic, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, 2006, 328 pàg., ISBN: 84-393-7124-1.

Seguint la seva política de promoció de l'ús del català en el món del dret, el Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya acaba de publicar el *Curs de llenguatge jurídic*, un material per a l'autoaprenentatge del català jurídic, destinat especialment al personal de l'Administració de justícia però, sens dubte, d'interès també per a totes les persones vinculades amb el món del dret (estudiants i professors de ciències jurídiques,

advocats i altres professionals d'aquest camp).

Atesa la percepció que molta gent té de l'aprenentatge del llenguatge jurídic català com una tasca feixuga i complexa, les persones que han fet possible aquest llibre han tingut una cura especial en la claredat expositiva i visual de la informació que hi és continguda, i això fa que aquest material esdevingui un recurs atractiu i molt útil per a l'aprenentatge d'aquest llenguatge

d'especialitat, sigui quin sigui el nivell de coneixement de base.

Aquesta publicació té un objectiu doble: d'una banda, fer fàcil l'aprenentatge i, sobretot, l'ús del català jurídic, i, de l'altra, orientar el redactor d'un document jurídic per tal que el seu text resulti comunicativament reeixit, d'acord amb els principis d'eficàcia i transparència dels poders públics als quals representa. Aquesta «racionalitat comunicativa» —de la qual ja parlava Prieto de Pedro en tractar sobre els vicis del llenguatge legal (1989, 1991)— es basa en aspectes com la claredat, la precisió, la concisió i la correcció lingüística. En aquest sentit, el llibre dóna una sèrie de recomanacions que són compartides per altres llengües que ja han modernitzat els seus llenguatges d'especialitat (o es troben en aquest camí), lluny del barroquisme i el llenguatge arcaïtzant tradicional.

El *Curs* està estructurat en 15 unitats, en cadascuna de les quals es treballen diferents aspectes del llenguatge jurídic: criteris de redacció, convencions, documentació jurídica i judicial, terminologia i fraseologia. Cada unitat conté una part teòrica breu, molt exemplificada, i exercicis per treballar els aspectes plantejats. La clau dels exercicis es pot consultar al final de l'obra.

Pel que fa a cada document (ofici, citació, diligència, provisió, interlocutòria, acta, sentència, denúncia, demanda, querella, recurs, contracte

i conveni, edicte), se'n dóna una definició, se'n exposa les característiques pròpies i se'n presenta l'estructura. Aquesta part conclou amb un exemple de document. A continuació, a fi que l'aprenent/a sigui capaç de detectar possibles errors de redacció, es proposa un exercici de correcció estructurat en quatre fases: 1) un document que conté errors d'índole diversa (estilístics, gramaticals, terminològics, de convencions...); 2) una nova versió del document en què els errors apareixen numerats; 3) un quadre on es comenten les errades i es fan remissions a les unitats del llibre en què s'han tractat aquestes qüestions, i 4) una darrera versió del document sense errors (proposta de correcció).

En un seguiment lineal del *Curs de llenguatge jurídic*, aquests exercicis de correcció de documents resulten especialment interessants ja que plantegen qüestions gramaticals i estilístiques que ha estat tractades en la mateixa unitat o en unitats anteriors, de tal manera que els aspectes tractats es van acumulant unitat rere unitat i, per tant, el grau de dificultat dels exercicis avança amb el llibre.

Quant als aspectes relacionats amb el treball de redacció, l'obra planteja exercicis de puntuació i de reestructuració de textos i conclou amb uns supòsits breus en què es planteja a l'estudiant/a la situació a partir de la qual ha de construir tot un document.

Finalment, a banda de la seva claredat expositiva, cal destacar l'àmplia varietat de temes i d'aspectes que el llibre planteja, fet que el converteix en un punt de referència obligada per als estudiants i les estudiantes d'aquesta matèria.

Amb aquesta publicació esperem

que la formació en el coneixement del llenguatge jurídic català sigui més fàcil, que el seu ús tingui la vitalitat que es mereix i que la redacció dels documents jurídics i judicials sigui realment de qualitat.

Marta RIBAS I BRUGUER

CORONGIU, Giuseppe, *Guvernare cun sa limba. Fainas, ideas, analizos e propostas pro sa política limbística*, Edizioni Condaghes, coll. Samanunga, Càller, 2006, 192 pàg., ISBN 88-7356-074-1.

GOVERNAR AMB LLENGUA PRÒPIA ÉS DRET DELS POBLES

Es pot parlar bé d'un llibre prescindint del tema que tracta i només centrant-se en la manera que l'afronta? És a dir, es pot discutir de llengua sarda i política sense considerar la història de Sardenya i, sobretot, la història de les diferents polítiques lingüístiques que al llarg dels segles han impedit a la gent de l'illa d'entendre's i viure's com un poble d'una sola identitat nacional?

És evident que sí, si el llibre s'adreça als entesos i si, especialment, es tracta d'una recopilació d'assaigs sortits entre el 2000 i el 2004 i tots justificats per la necessitat d'aclarir, proposar, refusar i (especialment) contribuir a l'enfortiment d'una llengua sarda comuna que es pugui fer servir de nord a sud i, almenys, en tots els àmbits d'ús més formals.

El llibre de Giuseppe Corongiu, *Guvernare cun sa limba*, és doncs un

llibre ben útil i ben escrit i que, però, sorprèn el lector no sard i no avisat del que passa avui dia a Sardenya en tema de tries lingüístiques.

Un lector català normal, n'estic segur, pensant en Sardenya s'imagina una terra que fins a l'11 de setembre de 1714 formava part de ple dret de la Corona d'Aragó i que, a conseqüència d'això, va passar a Piemont (que no debades es deia Regne de Sardenya) i més tard a Itàlia. La constant dels sards, però, hom la imaginaria en la seva identitat, en les seves tradicions comunes, en la seva llengua, la mateixa d'un cap a l'altre. I no, resulta que la història dels sards no és aquesta.

Quan els catalans hi arribaren el 1327 hi trobaren quatre diferents regnes independents en guerra entre si (cosa que ajudà molt els reis catalans en les seves maniobres de conquesta), i sols al final del mateix segle el darrer regne sard (re)existent (el d'Arborea, el més antic i,